

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Eckius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

¶ Undecimo. Cū respondit auctoritati quousq; trascris 22. obiecti Hiero:
qui dicit. qd conscia delicti timer deū. auctoritas est pro nobis qd conscia delicti
presuppone ipsam delictū. alioquin falsa est conscia. Videat aut d. d. 2. Iuda
ces electi August: interptantē hunc versiculū sup oratione serui tui. et facilem
habebunt intelligentiam.

¶ Porro non possum non admirari astutiā d. d. qui hic transilijt scopum nes
gorū. Ego quidē causam et discernē exegi cū oratio sit tam felix 2 sanctū bonū
a Cūbito egregie cōmendatū. et nihilomin⁹ deus trascat orationi iustoz. cur
delicta negem⁹ in similibus opibus. sed vt d. d. intelligat me sequi auctoritatē
Ecclesie adduco Ecclesie preculam vbi dicit. de nostra iusticia non confidim⁹.
ergo illa diffidētia nascitur ex malo. ex vitio. verba sunt Ecclesie. vt qui nostre
iusticie fidutiā non habemus. de sunt alia.

Eodē die hora. 2. continuauit Caro: serie disputatiōis.

¶ Nam secundū Augu: contra iulian: 1. 4. c. 3. qd bonū est. bono displicere nō
potest. idcirco si opa alicuius sancti pio: sus carent peccato. recte potest de eis
bñ fiducia. sed quod hoc sit falsum patet p alias pces ecclesie. vbi dicit deus
qui conspicis quia ex nulla nra accōe pfidim⁹. et alibi quia indefinenter pecca
mus. ergo sancte ecclesie membra semp peccāt qñ bñ faciūt. alioqui falsū esset
quod dicit indefinenter peccamus. Et hoc qd etiā nulla nra accōe pfidimus.
Hoc est qd esaias. c. 64. dicit. Et qñ pannus menstruate vntuerse iusticie nre.
vbi textus clarus est qd omnes iusticie nre. hoc est oia opa iusticie nre sunt sicut
pann⁹ menstruate mulieris. ergo habent similitudinē. et notant dicit. vntuerse
nostrā iustice nullam iusticiā excludit. qd pulchre exponit cassianus de velle
bonū et agere malū. hoc est qd Job dicit. lor⁹ si fuero quassatus nituis. et sul
serint velut mundissime manus mee. tamen sordib⁹ intingis me. Job. 9. Aug:
legit tñ sordib⁹ intinxisti me. q. d. qd omnia opa sunt intincta sordib⁹ sed quid aliō
eo loci intelligere audem⁹ per sordes nisi delicta. ppter ea recte dicit idem Job
eodē c. 9. Si iustificare me voluero. os meū me pdemnabit. Si innocentem
ostendero. piauū me com. pbabit. Ecce Job sanctus. iustus. 2 patiens qui sue
sanctitatis testimoniū a deo habuit. dicit. Si me iustificauero pdemnabit me
os meum. vnde dicit paulo infer⁹. Verebar omnia opa mea. sciens qd non par s
ceres delinquerē. Quid habet timere iustus in bonis opibus si nulla pctā in eis
sunt. ppter ea Paul: ad Gala: 5. dicit Caro cōcupiscit aduersus spm. spiritus
aut aduersus carnē. hęc enī sibi inuicē aduersant. August. in lib: hyponosticon
dicit. Iuge bellū est et primū inter carnem 2 spiritū. pnt sapiens dicit. Jugū
grauē super omnes filios ade a die exitus eorum vsq; ad diem reditus in mrem
oim. Clariss: est textus qd semp spūs contra carnem pugnat et quicumq; spūs
bonum opatur. tunc caro reluctat intm qd inter istam luctam necesse est intri
marī spiritū et ptere maculam. vt habet August: contra iulian: lib. 3. c. 6. et de
verbis Apłi sermone. 3. a. c. d. et sermo: 10. Ergo qñ iustus bona opa facere
conatur. non potest implere qd debet et qd vult. qd expresse dicit apłus. vt nō
quecūq; vultis illa faciat. q non faciendo qd debent et quod volunt peccāt.
Ego rogo dños iudices qd scdm allegata nostra iudicēt diligenter intentiōes
auctorū citatorū inspicer dignentur.

¶ Eckius.

¶ Replicādo clariss: doctor: defensauit regulā suam vlem que est bñ Ambro:
sicut eam agnouit et dudū nouit. sed eam bene applicatā volebat extendere ad
vniuersalitatē operū. quā extensionē nullo sancto doctore pbatam in operib⁹
non admitto. qñ affirmatiōes circa opera sunt coartate. negatiōes vero
sunt ampliores. alioquin precepta affirmatiua obligarent. p semper qd esset
pro pigris rusticis libenter sabbata sanctificātes. Excusauit se qd bonū esset se
venisse meditatū 2 instructū. non hoc im. pbauit esse vlti prudentis. sed bonus
atq; etiam accipit consiliū in arena. D 14

¶ De Augustino remisit se ad iudices. sed nullum potuit vñ Augustini. q̄e de hoc q̄q̄ transeo. Hieronymus p̄ me verissime allegatū remittit ad iudices qui ita verissime reperent.

¶ Demū cum duos locos secundū corticē repugnātes ex David adduxissem, ostensurus q̄d grammaticus sensus non sufficiat ad intelligentiā scripture. trās seo de loco. extendit similitas clariss: d. declarando ad longū imp̄tinent. quā sit fuit iusticia David. p̄pter quā petierit ingredi iudiciū cū dño. sed iudicando seip̄m ⁊ sua peccata. Sicut allegavit de iusticia Job. de iusticia David ⁊ peccatū meū p̄tra me est semp. Et id. veritas oratur de terra. dico quis ista declaratio in se sit vera. et hoc oēs scholastici docer. et predicatores a quadragesimo annis docuerunt. hominem peccatōre exercendo in se iusticia p̄ penitentia q̄d tñc deus remittat peccata. Jō vno ore scholastici et p̄dicatores concluderūt. p̄nas esse p̄tem iusticie vindicative.

¶ Secundo dico quod etiam ista sua declaratione habetur plus contrarium conclusionis sue. quia admittit David iudicando seip̄m. ⁊ sic de alijs hominibus se iudicantibus esse iustū et ita nō peccat in illo bono ope. q̄ alias rōne peccati concurrentis in illo iudicio adhuc non auderet petere. vt deus ingrederetur iudicium.

¶ Tertio q̄ arbitrat̄ur facere inducta pro eo. cum tñ tota declaratione. vbi in vno loco David petit iudicari secundū iusticiā. adhuc tñ tremēs coram r̄gida iusticia dixit in conspectu tuo nō iustificabit oīs viuens. hic vniuersalitātē regule sue extendat. sed nolo immorari.

¶ Deinde cum dixissem de duplici iusticia. quā ego etiā sacra scriptura p̄bauit q̄ scholasticos nō vult admittere. remisit ad Augusti: de perfecti iusticie adduxi Augusti: aperitissime in. 9. Cōfess: vbi loquit̄ de iusticia ⁊ misericordia. et omnino clariss: d. d. non suffragat̄ Augustinus ibidē. bene fatetur Augustinus Deum nō exquirere delicta n̄ra vehementer. sed nec l̄ra sonat quod in bono ope nisi peccent. Quis ingenue fateor. sepe iustū in bono ope. ⁊ merito aliquid peccare ventraliter. Et in celebrante deuote vñ p̄dicante. aut elemosynā dante. aut fortiter disputante sicut facit clariss: d. d. exoratur quedā mentis elatio. de genere peccati ventralis. Et ita p̄ticulariter nunq̄ p̄tradit̄ d. doctori. Ita enī restatur b. Gregori: moralium opa bona nostra tenuissimi cōragij iniquitatē maculari et Suihel: Parisiēsi: magnus ille ep̄s et inceptor: sicut testat̄ ebronica frat̄p̄ eremitarū mendicantiū. credit cymices et muscas egyptias immergere in vngentū oratiōis. ⁊ sacrificiū cōtribulati cordis.

¶ Porro. dicit clariss: doctor: me digressum a peccato boni opis ad hoc quōd bona opa debeant coronari. dico salua sua reuerētia. non fuisse hoc p̄positum meū sed cum de iusticia fecisset mentionē. ostendit ex sacra script̄: duplicem esse iusticiā. ⁊ sc̄dm p̄iā iusticiā fit retributio meritoū. Quare caput. 16. de gratia ⁊ lib: arb: Augustini est imp̄tinent. Preterea. q̄ dicit me nō meminisse in legēdō martyriū q̄d in martyrio etiā clamauerint oīs hō mēdax. opponit mihi Augusti: qui non est martyr. sed confessor: qui dicit̄ martyres dicere dico ego plus. omnē hominē debere agnoscere p̄phetica veritatē. q̄ oīs homo mēdax. q̄d si p̄phete credere noluerit aliquid cū suo p̄culo experietur. In psal: 79. dicit me fortiter transiisse robur sue inductōis. q̄ deus fuerit tratus super oratione. que ita a Ch̄o cōmendatur. ergo a fortiori sup̄ alijs op̄ib: bonis. fuit sp̄ale de oratiōe illa. p̄ saluatore mittendo. nec est verū deū in se trahere. q̄ ab illis passionib: est immunis. sed q̄ habet se p̄ modū trahentis ⁊ hoc fuit sp̄ale rōe dilatōis. Deū cū dixissem nullū ecclesiasticū vñ scholasticū dedisse hūc sensum: q̄d in oī bono ope iustū peccauerint. nisi scholasticos vitentib: Dico q̄ indignatus. d. d. in p̄nas

adlect. que q: sunt ptra publicū saluū cōductū. refero ad dños et tam me ex
pimo me fcaffe per illos scholas wittenbergi. doctorem Andream Bodenstein
de Caroloftadio. et patrem Martinū Luthier. Porro qđ de lege mem bro:ū
iudicat et auxiliū apli implozant. dico. Omnia p aplm adducta me libentis
sime credere. et ppter bñtate omitto. q̄ varie illud caput sit expostum per
Dugē Hiero: Augul: Ambro: Damascenū et sanctū Paulinū. tñ in pñtia
accipio posteriozem sententiā Augustini. qui ait qñ fuit in sententiā Paulini. z
tñ dico concupiscentiā. illam legem mem bro:ū. q̄ntis fuerit peccatū añ bap
tismū. tñ post baptismū non est peccatum. Ut b. August: libro primo de nup
tīs z concupiscentia et maxime secundū August: lib: 6. ptra. Julianū. c. 5. In
somnia dico concupiscentiā infirmitatē illā et malā valerudinē. legē mēbro:ū legē
carnis. non esse peccatū nec mortale nec veniale. et post baptismū non origi
nale. q̄ si etiā sicut glossa Inter lūca: in loco allegato facit exponendo peccatū
pro quacumq; concupiscentia. hoc est sicut August: exponit lib. 6. contra Ju
lia: c. 5. q: fit a peccato. et est pena peccati. qui adducit. vnusquisq; tentatur a
cōcupiscentia sua. abstractus et illectus. deinde concupiscit: cum cōceperit partē
peccati. p:ofecto in his verbis partus a partente discernitur. partens enim
est cōcupiscentia. partus peccatum. Sed cōcupiscentia non parit nisi conce
perit. nec concepit nisi uixerit. hoc est ad malum perpetrandū voluntatis ob
stinerit consensum. et per hoc volo esse responsū hīs que adduxit de lucta
que est inter carnem et spiritū. quam omnia experimur. sed pposito non puenit.
¶ Deinde adduxit Job c. 9. non auderem se iustificare. dico Job loqui scđm
illam rigidam iustitiam. z sicut sapientem. q: nemo scit an amore vel odio lig
nus sit. sicut Paulus qui nihil sibi erat conscius et tamen dicit q: in hoc non
erat iustificatus. vnde bene faciunt iusti q: veniunt omnia opera. Sicut Job
et sicut b. Grego: ait parum mentū est agnoscere culpam. vbi non est. sed ac
cipiat hunc moiselium qđ Job. 27. inquit neq; enim reprehendit me cor me s
nim. in omni vita mea. quomodo hic se iustificauit? Deinde timebam ne auc
toritatē Esate obmisisset vniuersas iustitias nostras esse sicut sedentis vel ve
allus textus habet sicut mensurate possem et dare solutionē Hiero: qui max
mus bñsse interpres. dicit Propbetā loqui de cōparatione iustitie legis et iustis
tie Euangelice. tamen do p̄munem. q: verum est cōparando iustitiam nostrā
ad iustitiam diuinam est iniustitia. q: imperfecta manca et mutila. Sicut cō
parando lumen creatum ad lumen diuinum est tenebrē. z q: hoc sit verum pa
ret Lucē. 18. nemo bonus nisi vnus deus. assumit b. August: de perfect: iustis
Concordat Chyso: et alij. Omnia enim compata creatōi nec bona sunt. cui
compata nec sunt. Ergo qđ in vno loco de bonitate. ita alio loco de iustitia
dictum accipio. Postremo et iis pcludamus. cū pculas Ecclesie mihi obijcit
q: fideliā in opibus nostris non habeamus. et in alia collecta. q: ex nulla nos
tra actione p̄ficiamus. Dico cum lectōnib: meis hodiernis. q: per ista verba
non aufertur spes. sed p̄sumptio tollitur. q: omnia facientes agnoscere debes
mus q: sumus serui inuitiles. ita indefinenter ecclesia agnoscit suos filios pecc
care. quare pro his rogar. sed ex nullis collectis vel alijs scripturis probatur
iustum semper in quolibet opere bono. etiam sanctū Laurentium in craticu
la. peccare. ceterum si quid impremeditatum aut lapsu lingue aut igno:an
tia. aut humane fragilitate temeritate fuisset per me dictum vel factum. pes
to ab illis: p̄ncipibus p̄stant: et clarissimis v̄ris. patribus venerandis
et obseruandis. dominis nobilibus. scholasticis. vt in his mihi ventam dene
et eos ipsos iudices precor. vt nihil suscipiant sinistro aīo a me factatum.
paratus doceri et emendari. si alicubi verum sensum et intelligentiam scrip
turay non fuisset assequutus. Soli deo gloria Amen.